

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. IX. 30. 341/2010/5. szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Ujfalviné dr. Gyuricskó Andrea ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Simonffy György ügyvéd által képviselt **alperes** ellen ügyleti díj megfizetése iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnál 6. G. 40.137/2009. szám alatt indult és a Debreceni Ítéltábla Gf. IV. 30.612/2009/6. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán 2011. február 1. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.612/2009/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen az alperesnek 15 nap alatt 330.000 (Háromszázharmincezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a 2007. április 26-án kötött faktoring szerződéssel a felperes mint engedményes 14,800.000 Ft vételárért megvásárolta az alperesnek a B Kft-vel szemben fennálló 14,800.000 Ft összegű, 2007. június 25-ei esedékességű követelését. A követelés előlegeként a 14,800.000 Ft vételár egyszeri faktordíjjal csökkentett 70 %-át a szerződéskötést követő 3 nap alatt, míg a fennmaradó 30 %-át a "faktoring befejezésekor" - az elszámolást követően - volt köteles kiegyenlíteni. A szerződés 5. pontja szerint a faktordíjat havi 1,2 %-ban határozták meg, amelyből 0,2 % a megvásárolt követelés biztosításának díja volt. A szerződés 11. pontja szerint a felperes jogosult volt az ott írt számítási mód alkalmazásával megállapított évi 13 % ügyleti kamatot a vételárelőleg után felszámítani a futamidő végéig, de legkésőbb a számla összegének a felperes számláján történő jóváírása napjáig.

A szerződés 12. pontja szerint - amennyiben az adós az engedményezett követelést az engedményes részére határidőben nem fizeti meg - a futamidő lejártától a tényleges teljesítésig terjedő időre a felperes késedelmi kamatot tartozik az alperesnek fizetni.

A szerződés 9. pontjában rögzítették, hogy a 14,800.000 Ft követelést a felperes biztosította (annak biztosítási díját a szerződés 5. pontja szerint az alperes viselte), ezért a felperes visszkeresetre az alperessel szemben nem jogosult (9.pont).

A szerződés 13/e. pontjában rendelkeztek arról, miszerint az engedményezett követelés kötelezett általi hiánytalan kielégítése után a felperes mint engedményes átutalja a bruttó számlaösszegnek az előleggel, valamint a 11. pontban meghatározott kamatokkal csökkentett részét az alperes által megjelölt bankszámlára.

A felperes 2007. április 27-én a 14,800.000 Ft bruttó vételár 70 %-át kitevő 10,360.000 Ft-nak a követelés lejártáig - 2007. június 25-ig - terjedő időre járó 355.200 Ft összegű faktordíjjal csökkentett összegét, 10,004.800 Ft előleget az alperes részére átutalta.

A B Kft. a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, később felszámolás alá került. A fizetés elmaradása következtében a felperes sem teljesített további átutalásokat az alperesnek.

A fizetési meghagyással indult, majd az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes a keresetében az előleg általa történt kifizetésének időpontjától 2007. április 27-étől a tartozás lejártáig, 2007. június 25-éig terjedő időre faktordíj címén a 14,800.000 Ft vételárra vetítve 349.280 Ft, évi 13 % kamat címén 220.726 Ft; 2007. június 25-től 2009. január 29-ig a fenti faktordíj beszámításával összesen 5,856.894 Ft faktordíj és ügyleti kamat, továbbá 14,800.000 Ft után a lejáratától az igényérvényesítésig terjedő időre járó 5,551.233 Ft késedelmi kamat, mindösszesen 11,408.127 Ft tőke, ennek 2007. június 25. napjától járó késedelmi kamata, valamint a perköltségek megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Azzal védekezett, hogy a felperes a követelést végleges jelleggel vásárolta meg a behajtás kockázatának átvállalásával. A szerződés 11. pontjában írt faktordíj, az ügyleti kamat, valamint a 12. pontban írt késedelmi kamat a felperest csak akkor illetné meg, ha a kötelezett a tartozást teljes egészében kiegyenlítette volna. A 12. pontban írt késedelmi kamatot egyébként is kizárólag a felperes által előlegként meg nem fizetett 30 % vételárrész után lenne jogosult felszámítani. A kifizetett előlegre késedelmi kamat felszámítására nem lett volna jogosult.

Az elsőfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.G.40.137/2009/5. számú ítéletében az alperest a kereset szerint marasztalta.

A Debreceni Ítéltábla a Gf.IV.30.612/2009/6. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Annyiban kiegészítette az elsőfokú bíróság által

megállapított tényállást, hogy a számlakötelezett (B Kft.) nem teljesítése esetére a perbehozott szerződés semmilyen rendelkezést nem tartalmaz. A kft-nek a futamidőben történő vagy késedelmes teljesítése esetére a felperest (engedményest) a szerződés szerint elszámolási kötelezettség terhelte. Ezen elszámolásra azonban a szerződés 13/e. pontja szerint csak az engedményezett követelés hiánytalan kielégítése után kerülhetett volna sor oly módon, hogy a felperes meghatározott időn belül köteles lett volna átutalni az alperesnek a bruttó számlaösszegnek az előleggel, valamint a 11. pontban meghatározott kamatokkal csökkentett részét.

A szerződés 11. pontja sem tartalmazott rendelkezést ügyleti kamat felszámítására az esetben, ha a számlakötelezett a tartozását egyáltalán nem egyenlíti ki, és a szerződés 13/e. pontja is csak "a hiánytalan kiegyenlítés" esetére írt elő a felperes terhére további teljesítési kötelezettséget.

Megállapította, hogy a felek szerződése a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. számú melléklete I/10.2. b.) pontjában foglalt fogalom meghatározásra figyelemmel olyan ügyletnek minősül, amelyben a felperes mint faktor visszkereset fenntartása nélkül vásárolta meg az alperes követelését vállalva ezzel a nem fizetés kockázatát. Ezen szolgáltatás ellenében a felperes a szerződésben kikötött díjra volt jogosult, amely magában foglalta a faktordíjat ezen belül a biztosítás díját a kockázat átvállalásáért, ezen túl kamat felszámításának lehetőségét a finanszírozás ellentételeként.

A felperes azonban a vételárnak csupán 70 %-át fizette ki, a további 30 %-kal kapcsolatos fizetési kötelezettség csak a kötelezett hiánytalan (az esedékességkor vagy késedelmesen történt) teljesítését követően terhelte. Ebbe az összegbe számíthatta be a futamidő végéig felszámítható évi 13 % kamatot, valamint a szerződés 12. a. és b.) pontja szerinti esetleges késedelmi kamatokat. Az így meghatározott elszámolási kötelezettség tehát a felperest csak akkor terhelte, ha a kötelezett teljesített. A kötelezett hiánytalan teljesítésének elmaradása esetén a felperes az alperes felé sem elszámolási, sem további fizetési kötelezettséggel nem tartozott. Az alperes ezáltal elveszítette az eladott követelés vételárának 30 %-át, míg a felperes a saját kockázatvállalása alapján elveszítette a vételárelőleg általa kifizetett részét, valamint a vételárelőleg átutalásától a követelés lejártáig egyébként felszámítható ügyleti kamatot, mivel azt csak utólag és csak a kikötött feltétel teljesülése esetén számíthatta volna fel. A szerződés 12. pontjában írt késedelmi kamat felszámítása szóba sem kerülhetett, mivel a számlakötelezett a tartozását nem teljesítette.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és - tartalma szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását; másodlagosan a másodfokú ítélet hatályon kívül

helyezése mellett a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Ptk. 198. §-ának (1) bekezdésében, a 200. §-ának (1) bekezdésében, a 201. §-ának (1) bekezdésében, a 205. §-ának (1), (2) és (3) bekezdésében, a 207. §-ának (1) és (4) bekezdésében, a 277. §-ának (1) és (4) bekezdésében, a 296. §-ának (1) és (2) bekezdésében, az 1996. évi CXII. törvény közelebbről meg nem határozott rendelkezésében és a Pp. 164. §-ában írt rendelkezések megsértésében jelölte meg.

Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem a Ptk. 207. §-ában írtak figyelembe vételével értelmezte a felek szerződését. A döntése meghozatalánál kizárólag a szerződés 13/e. pontjában írtaknak nem lehet azt az értelmet tulajdonítani, hogy ha a számlakötelezett (B Kft.) nem teljesít, úgy az átruházó (az alperes) mentesülne a faktoring szerződésben meghatározott fizetési kötelezettség, úgymint a faktordíj, valamint az ügyleti és késedelmi kamat megfizetése alól. A másodfokú bíróság a szerződés 1./ pontjának téves értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperest elszámolási kötelezettség csak akkor terhelte volna, ha az adós hiánytalanul teljesít.

Hivatkozott arra, hogy a számviteli szabályok szerint a követelés adásvételekor az eladó kivezeti a saját könyveiből annak könyv szerinti értékét, egyidejűleg bevételként elszámolja a követelés ellenértékét. A faktor díjat kamat jellegű jutaléknak kell tekinteni és ennél fogva el kell számolni a fizetett (fizetendő) kamatok, kamatjellegű ráfordítások között a pénzügyi műveletek ráfordításain belül.

Azt nem vitatta, hogy visszkereseti jogot az alperessel szemben a már kifizetett vételárelőleg tekintetében nem érvényesíthetett. A szerződés nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy amennyiben a számlakötelezett nem teljesít, vagy nem teljes egészében egyenlíti ki a tartozását, úgy az alperesnek a szerződésben írt faktordíjat és kamatokat nem kell megfizetnie. A faktordíj mértékét, a kamatfizetés kezdő és befejező időpontját pedig a szerződés egyértelműen tartalmazza.

Helytelenül értelmezte a jogerős ítélet a szerződés 13.c. pontjában foglaltakat is. E pont a fizetés módjáról, azaz a beszámítás lehetőségéről rendelkezik, de nem szól arról, hogy az eladónak (az alperesnek) a számlakötelezett teljesítésének elmaradása esetén nem lenne díjfizetési kötelezettsége. Azzal az alperes maga sem védekezett, hogy a számlakötelezett teljesítésének elmaradása esetén faktor díj fizetési kötelezettség nem terhelte.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a fellebbezési kérelem keretein, így eljárásjogi okból is jogszabálysértő a jogerős ítélet.

Az elsőfokon eljáró bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a szerződés helyes értelmezésével megfelelő jogi következtetésre jutott, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

-.-.-

A Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a másodfokú bíróság nem terjeszkedett túl a fellebbezési kérelem keretein az ítélet meghozatalakor. A fellebbezésében az alperes a kereset teljes elutasítását kérte, és csak másodsorban vitatta a felperes keresete összegszerűségét.

A felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság helyesen értelmezte-e a perbehozott faktoring szerződés 1., 5., 11., 12. és 13.c/ és e/ pontjában foglalt kikötéseket.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a másodfokú bíróság a szerződés fenti pontjainak értelmezését a Ptk. 207. §-ának (1) bekezdésében foglaltak figyelembevételével helyesen végezte.

A Ptk. 207. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozatokat vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

A szerződés 1. pontja szerint a 14,800.000 Ft vételár 70 %-át a felperes mint engedményes az 5. pontban meghatározott összegű faktordíj levonása után volt köteles kiegyenlíteni, a fizetési kötelezettségét a szerződés 4. pontja összegszerűen is meghatározta. A fennmaradó vételárrészt "a faktoring ügylet befejezésekor - az elszámolást követően -" kellett a felperesnek megfizetnie (1.pont).

Az elszámolás a szerződés 13.e. pontja értelmében az engedményezett követelés adós részéről történő hiánytalan kiegyenlítésével vált esedékessé abban az időpontban, amikor a teljes számlatartozás a felpereshez befolyt. A szerződés 1. pontjának a 13.e. ponttal történő együttes értelmezése alapján az állapítható meg, hogy akkor kell a faktoring ügyletet befejezettnek tekinteni, amikor a felperes számláján a tartozás teljes összege megjelent, ezt követően vált esedékessé a felperes bankszámlájának az előleggel való megterhelésétől a számlatartozás lejártáig, de legkésőbb a

követelésnek a felperes számláján történő jóváírásáig felszámítható, a bruttó számla összegből a felperes által előlegként átutalt összeghez képest járó évi 13 % ügyleti kamat. Kamat címén a felperest megillető összeget kizárólag beszámítás útján volt jogosult a felperes érvényesíteni (13/a. pont). A számlakötelezett késedelmes teljesítése esetére a szerződés 12. pontja tartalmazott rendelkezéseket, miszerint a lejáratától a tényleges teljesítés időpontjáig terjedő időtartamra a felperes az ott meghatározott késedelmi kamat felszámítására volt jogosult.

Arra nézve azonban a szerződés semmiféle rendelkezést nem tartalmazott, hogy mi történik, akkor ha a kötelezett egyáltalán nem teljesíti a fizetési kötelezettségét, azaz nem egyenlíti ki a faktoring szerződés tárgyát képező számlatartozást. A számlatartozás kötelezettjének tényleges teljesítése hiányában nincs a szerződésben meghatározott olyan időpont, amely az elszámolás esedékességét és az ügyleti kamat beszámítását megalapozhatná, ugyanez megfelelően vonatkozik a késedelmi kamat iránti igényére is.

A felperesnek a még meg nem fizetett faktordíj megfizetése iránti keresete nem volt alapos figyelemmel a szerződés 11. pontjában foglaltakra, mivel a felperes a követelést sem részben, sem egészében nem hajtotta be.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.612/2009/6. számú ítéletét a fenti indokolásbeli kiegészítéssel a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontja, valamint az (5) bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Budapest, 2011. február 1.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke,

Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró,

Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

(PBné)